HENSTILLINGER

KOMMISSIONENS HENSTILLING (EU) 2020/775

af 5. juni 2020

om de vigtigste elementer i den rimelige kompensation og andre vigtige elementer, der bør indgå i de tekniske, retlige og finansielle ordninger mellem medlemsstaterne med henblik på anvendelsen af bistandsmekanismen i henhold til artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/941 om risikoberedskab i elsektoren og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/89/EF

(meddelt under nummer C(2020) 3572)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til artikel 15, stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/941 af 5. juni 2019 om risikoberedskab i elsektoren og om ophævelse af direktiv 2005/89/EF ([1]), og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I artikel 194, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) fastsættes det, at Unionens energipolitik i en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne sigter mod at sikre energiforsyningssikkerheden i Unionen.

(2) Hensigten med forordningen om risikoberedskab i elsektoren er at bidrage til gennemførelsen af målene for energiunionen, hvoraf energisikkerhed, solidaritet, tillid og en ambitiøs klimapolitik er en integreret del.

(3) Forordningen indfører en bistandsmekanisme mellem medlemsstaterne som et instrument til at forebygge eller styre elkriser i Unionen.

(4) Ved fastlæggelsen af de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre bistandsmekanismen, skal medlemsstaterne aftale en række tekniske, retlige og finansielle elementer i de regionale eller bilaterale ordninger og beskrive dem i deres risikoberedskabsplaner.

(5) For at bistå medlemsstaterne i gennemførelsen og efter at have hørt Elektricitetskoordinationsgruppen og Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) har Kommissionen udarbejdet disse ikkebindende retningslinjer om de vigtigste elementer, der bør indgå i sådanne ordninger —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

1. Medlemsstaterne bør følge de ikkebindende retningslinjer, der fremgår af bilaget til denne henstilling. Retningslinjerne burde gøre medlemsstaterne bedre rustet til at etablere tekniske, retlige og finansielle ordninger for anvendelsen af bistandsforpligtelserne, jf. artikel 15 i forordning (EU) 2019/941, og beskrive dem i de risikoberedskabsplaner, de er forpligtet til at udarbejde i henhold til nævnte forordning.

2. Denne henstilling offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Udfærdiget i Bruxelles, den 5. juni 2020.

På Kommissionens vegne
Kadri SIMSON
Medlem af Kommissionen

([1]) EUT L 158 af 14.6.2019, s. 1.

BILAG

1. INDLEDNING

Forordning (EU) 2019/941 (»forordningen«) omsætter begrebet solidaritet til praksis og indfører en bistandsmekanisme mellem medlemsstaterne, der træder i kraft, når betingelserne i de relevante bestemmelser er opfyldt. Bistand er en sidste udvej til at forebygge eller styre elkriser.

1.1. **Bistandsmekanismen**

Hvis en medlemsstat anmoder om bistand, indeholder bistandsmekanismen en forpligtelse for de øvrige medlemsstater inden for den regionale aftale eller med en bilateral aftale ([1]) til at samarbejde i en ånd af solidaritet for at forebygge og styre elkriser. Grænserne for den hjælp, som en medlemsstat kan yde, er generelt:

— den maksimale tilgængelige overførselskapacitet, under de særlige kriseforhold

— den mængde elektricitet, der er nødvendig for at beskytte medlemsstatens egen offentlige og personlige sikkerhed ([2])

— driftssikkerheden i medlemsstatens eget elektricitetsnet.

De forskellige elementer i en regional eller bilateral ordning, der dækker de retlige, tekniske og finansielle aspekter af bistanden, er allerede delvis omfattet af forordningens artikel 15. Desuden skal medlemsstaterne i deres regionale eller bilaterale ordninger aftale alle nødvendige elementer og detaljer for at skabe sikkerhed for alle, der er involveret i tilrettelæggelsen af bistandsmekanismen. Disse ordninger skal beskrives i de respektive risikoberedskabsplaner, hvor navnlig den økonomiske kompensationsmekanisme skal indgå. Forordningen og denne vejledning harmoniserer ikke alle aspekter af den rimelige kompensation mellem medlemsstaterne.

Kompensationen som beskrevet i forordningens artikel 15 er vidtrækkende. Den omfatter omkostninger vedrørende elektricitet leveret på den medlemsstats område, som har anmodet om bistand, samt yderligere omkostninger såsom de tilhørende transmissionsomkostninger og andre rimelige omkostninger, som den medlemsstat, der yder bistand, har afholdt.

Der er flere betingelser for, at bistanden kan fungere korrekt.

For det første bør der så længe som muligt gøres brug af markedsbaserede foranstaltninger. Medlemsstaterne skal bestræbe sig på at færdiggøre udviklingen af en koordineret mekanisme eller platform, der giver mulighed for frivillig reaktion på efterspørgselssiden og deling af anden fleksibel kapacitet. Dette er i de potentielle bistandsydende og anmodende medlemsstaters interesse, da ikkemarkedsbaserede foranstaltninger — som f.eks. tvungen indskrænkning af forsyningen — ellers vil skulle begynde på et tidligere tidspunkt. Det er også i overensstemmelse med det generelle princip i forordningen om, at markedet skal have det maksimale spillerum til at løse problemer vedrørende elforsyning.

For det andet bør udsving i engrospriserne i overensstemmelse med markedsreglerne tillades, selv i en elkrise, så længe elektricitetsmarkedets funktion ikke forårsager yderligere forværring af elkrisen. Budbegrænsninger og implicitte eller eksplicitte prislofter, som ikke er i overensstemmelse med veludformede markedsregler ([3]), forhindrer, at prissignalerne afspejler behovet for yderligere elektricitet, og forhindrer dermed elektricitet i at strømme derhen, hvor der er brug for den. Dette betyder, at markedspriserne bør kunne danne grundlag for udbud og efterspørgsel så længe som muligt op til en krise, og at afregningen af ubalancer bør afspejle forbrugernes omkostninger ved eventuelle afbrydelser af energiforsyningen. Dette forhindrer, at implicitte prislofter i balanceringsreglerne udgør en hindring for investeringer i en fleksibel og pålidelig kapacitet, der kan bidrage til at undgå elkriser.

([1]) I henhold til forordningens artikel 12, stk. 1, bør der aftales »regionale foranstaltninger« mellem medlemsstater, der har den tekniske formåen til at yde hinanden bistand i overensstemmelse med artikel 15. Med henblik herpå kan medlemsstaterne også oprette undergrupper inden for en region og aftale regionale foranstaltninger bilateralt eller multilateralt. Desuden bør der aftales »bilaterale foranstaltninger« mellem medlemsstater, der er direkte forbundne, men ikke ligger inden for samme region.

([2]) I henhold til forordningens artikel 15, stk. 2, er det endelige mål med bistandsmekanismen at beskytte den offentlige og personlige sikkerhed.

([3]) Regler vedrørende prislofter og tekniske begrænsninger er fastsat i artikel 10 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54).

For det tredje bør grænseoverskridende adgang til infrastruktur altid opretholdes, så længe det er teknisk og sikkert, i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 ([4]), selv i en elkrise. Afhængigt af de tekniske begrænsninger i hver medlemsstat bør ordningerne sikre, at overførselskapacitet og bud på efterspørgselssiden, hvor det er relevant, er fuldt tilgængelige for markedsdeltagerne på tværs af grænserne. Dette vil forsinke behovet for at indskrænke forsyningen i den medlemsstat, der står over for forsyningsvanskeligheder.

For det fjerde opfordres medlemsstaterne til at samarbejde i alle faser af en elkrise. Et effektivt samarbejde i de tidlige faser kan forhindre, at en elkrise opstår eller eskalerer, og afbøde virkningerne heraf.

Bistand kan kun udløses af en anmodende medlemsstat som en sidste udvej, hvis alle markedets muligheder er udtømt, eller hvor det er åbenbart, at markedsbaserede foranstaltninger alene ikke er tilstrækkelige til at forhindre en yderligere forringelse af elforsyningssituationen, navnlig når de ikke kan tilbyde den elektricitet, der er nødvendig for at beskytte den offentlige eller personlige sikkerhed. Desuden skal de nationale foranstaltninger i den anmodende medlemsstats risikoberedskabsplan være udtømt.

1.2. **Retsgrundlag**

I henhold til forordningens artikel 15, stk. 7, skal Kommissionen efter høring af Elektricitetskoordinationsgruppen og ACER fastlægge ikkebindende retningslinjer for de vigtigste elementer i den rimelige kompensation, der er omhandlet i stk. 3-6, og andre vigtige elementer i de i stk. 3 omhandlede tekniske, retlige og finansielle ordninger samt de i stk. 2 omhandlede generelle principper for gensidig bistand.

1.3. **Retningslinjernes anvendelsesområde**

I forordningens artikel 12 og 15 angives flere elementer og aspekter af bistandsmekanismen, der skal aftales og indgå i de regionale og bilaterale ordninger. Forordningen giver imidlertid medlemsstaterne vide skønsbeføjelser, når de indgår aftaler om indholdet af sådanne koordinerede foranstaltninger og dermed indholdet af den bistand, de tilbyder. Det er op til medlemsstaterne at beslutte og nå til enighed om sådanne koordinerede foranstaltninger, navnlig om de nødvendige tekniske, retlige og finansielle ordninger for deres gennemførelse.

Før der kan udarbejdes nyttige retningslinjer om disse og eventuelle yderligere elementer, er det nødvendigt med en bedre forståelse af, hvilke situationer der kan udløse bistand, samt hvilken indsats og hvilke grundlæggende principper der kan forhindre, at en sådan situation overhovedet opstår. De aktuelle ikkebindende retningslinjer kan ikke og tager ikke sigte på at give en udtømmende og bindende liste, der er passende for alle medlemsstaterne, da de skal have frihed til at vælge de løsninger, der passer dem bedst, på grundlag af deres kapacitet, eksisterende rammer, situation og prioriteter. I stedet anbefales en række nødvendige og valgfrie elementer, og der beskrives mulige måder at gennemføre bestemte bistandsforanstaltninger på.

Den foreslåede tilgang er, at medlemsstaterne bygger de koordinerede foranstaltninger på de eksisterende nationale rammer og procedurer, hvor det er muligt, og tilpasser dem som nødvendigt af hensyn til bistandsformålene. Dette kan for eksempel omfatte brug af eksisterende platforme til efterspørgselsregulerende foranstaltninger eller eksisterende kundekompensationsmekanismer.

2. RETLIGE, TEKNISKE OG FINANSIELLE ORDNINGER

2.1. **Retlige ordninger**

Formålet med de retlige ordninger er at skabe retssikkerhed for alle parter, der er involveret i at levere eller modtage elektricitet i en elkrise. Medlemsstater, der er involveret i anvendelsen af bistandsmekanismen, rådes til at indføre klare, gennemsigtige og effektive retlige ordninger, så aktørerne kender reglerne og procedurerne for grænseoverskridende bistand.

([4]) EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54.

Forordningens artikel 12 kræver, at risikoberedskabsplaner indeholder regionale og i givet fald bilaterale foranstaltninger til at sikre, at elkriser med grænseoverskridende virkninger forebygges eller styres korrekt. Ved fastlæggelsen af retlige ordninger kan medlemsstaterne også overveje muligheden for at oprette undergrupper inden for en region ([5]), der omfatter de medlemsstater, der har den tekniske formåen til at yde hinanden bistand. Det skyldes, at ikke alle medlemmer af en større region nødvendigvis vil være i stand til at levere elektricitet til en anden medlemsstat under en krise. Der er derfor ingen grund til at indgå regionale aftaler om konkrete grænseoverskridende foranstaltninger med alle medlemsstater i en region, men kun med dem, der har den tekniske formåen til at yde bistand. Der bør aftales bilaterale foranstaltninger mellem medlemsstater, som er direkte forbundet, men ikke er en del af den samme region.

Der kan være særlige situationer, hvor en medlemsstat ikke er direkte forbundet med nogen anden medlemsstat. Dette kan ændre sig med de infrastrukturprojekter for sammenkoblinger, som i øjeblikket er under udvikling. Hvis sammenkoblingerne gennemføres efter vedtagelsen af risikoberedskabsplanerne, skal de berørte medlemsstater hurtigst muligt indføre de retlige, finansielle og tekniske ordninger som fastsat i forordningens artikel 15 og ajourføre deres risikoberedskabsplaner for at afspejle dem.

2.1.1. *Berørte medlemsstater*

De medlemsstater, der er berørt af bistandsmekanismen, er:

— den medlemsstat, der har anmodet om bistand, og

— alle medlemsstater, der har den tekniske formåen til at yde bistand inden for den samme region (med en regional aftale), og medlemsstater med bilaterale aftaler (forbundet med den anmodende medlemsstat, men som ikke tilhører den samme region).

Hvis den anmodende medlemsstat har indgået en regional aftale og/eller en bilateral aftale, bør den meddele alle de medlemsstater, der kan yde denne bistand, at den har behov for bistand.

2.1.2. *Anmodning om bistand*

Da elkriser kræver hurtig reaktion, bør anmodningen om bistand være kort, standardiseret og indeholde et minimum af nødvendige oplysninger. Ideelt kan medlemsstater, der aftaler bilaterale ordninger, overveje at aftale en model for anmodningen, der vedlægges ordningen som bilag. Følgende oplysninger synes at være det minimum, der er nødvendigt for at sikre en effektiv reaktion på en anmodning om bistand:

— navnet på den anmodende medlemsstat, herunder den ansvarlige enhed og kontaktperson(er)

— navnet på transmissionssystemoperatøren (TSO) og den udpegede elektricitetsmarkedsoperatør (NEMO) og ansvarlige kontaktperson(er)

— angivelse af det forventede underskud med hensyn til energi og effekt (målt i aftalt enhed) og den forventede varighed af dette underskud

— en angivelse fra den anmodende medlemsstat af de foretrukne samkøringspunkter eller leveringspunkter, hvis det er relevant (f.eks. for mobile generatorer)

— for visse specifikke aftalte tekniske værktøjer (anmodning om genåbning af lukkede kraftværker, overførsel af mobile generatorer, aktivering af strategiske reserver osv.) anmodning om angivelse af tidspunktet for den første mulige levering og den forventede varighed af leveringen (med angivelse af den forventede periode, hvor den bistående medlemsstat vil yde bistand)

— en henvisning til den anmodende medlemsstats forpligtelse til at betale kompensation for bistand.

2.1.3. *Elbrugere, der har ret til særlig beskyttelse mod frakobling af hensyn til den offentlige og den personlige sikkerhed*

I forordningens artikel 11 beskrives, hvilke foranstaltninger der bør medtages i risikoberedskabsplanerne for så vidt angår nationale foranstaltninger til at forebygge, forberede sig på og afbøde en elkrise. Ifølge stk. 1, litra h), har medlemsstaterne mulighed for med hensyn til den offentlige sikkerhed og den personlige sikkerhed at præcisere, hvilke kategorier af elektricitetsbrugere, der i henhold til national ret er berettiget til særlig beskyttelse

([5]) I forordningen defineres en »region« som en gruppe af medlemsstater, hvis transmissionssystemoperatører deler samme regionale koordinationscentre som omhandlet i artikel 36 i elektricitetsforordningen.

mod afbrydelser, og begrunde behovet for en sådan beskyttelse. »Offentlig og personlig sikkerhed« omfatter den brede offentligheds velfærd og beskyttelse og vedrører forebyggelse af og beskyttelse mod farer i forbindelse med brugere, der har ret til særlig beskyttelse mod afbrydelser.

For at beskytte den offentlige og den personlige sikkerhed bør medlemsstaterne indføre særlige foranstaltninger for at sikre kontinuiteten i strømforsyningen i lyset af:

— nationalt, regionalt eller lokalt kritisk behov

— folkesundheds- og sikkerhedsspørgsmål

— potentialet for katastrofale skader eller høj risiko for alvorlige sikkerhedsmæssige problemer (f.eks. på grund af miljørisici)

— potentiel eksponering for sikkerhedstrusler

— tekniske muligheder for selektive forbindelser.

I henhold til forordningen kan medlemsstaterne præcisere, hvilke kategorier af elektricitetsbrugere der i henhold til national ret er berettiget til særlig beskyttelse mod afbrydelser. Ved fastlæggelsen af disse kategorier bør medlemsstaterne tage hensyn til varigheden og omfanget af den krise, der kan påvirke de elektricitetsbrugere, der har ret til særlig beskyttelse mod afbrydelser. Hvis krisen varer længere end et bestemt tidsrum eller rækker ud over et vist omfang, kan større befolkningsgruppers liv, sikkerhed eller sundhed komme i fare. Under alle omstændigheder bør listen over brugere af elektricitet, der er berettiget til særlig beskyttelse mod afbrydelser, være klart defineret i risikoberedskabsplanerne, herunder den kategori af brugere, der kun kan medtages i tilfælde af en omfattende langvarig krise. Listen skal være i overensstemmelse med de risikoscenarier, der er identificeret på nationalt og regionalt plan, og som indgår i risikoberedskabsplanerne, og med deres anslåede virkninger.

Eksempler på elbrugere, der kunne have ret til særlig beskyttelse mod afbrydelser, er:

— Energisektoren:

  — Elektricitetsdelsektoren:elsystemets egne kritiske behov, navnlig vedrørende sikring af produktionskapacitet og nuklear sikkerhed, samt lastfordelingscentre

  — Gasdelsektoren:kritiske gassystemer for at opretholde sikkerheden på gasanlæg, og lastfordelingscentre

  — Olieraffinaderier og vitale oliepumpestationer for at opretholde sikkerheden på anlæggene

— Transportsektoren:

  — Lufttransport:større lufthavne og tilhørende kontrolfaciliteter

  — Jernbanetransport:væsentlige jernbaneoperationer, hvis disse er afhængige af den almindelige elforsyning

  — Vejtransport:trafikstyringssystemer og trafiksignaler

  — Søtransport:større havne og havneanlæg og tilhørende kontrolfaciliteter

— Sundhedssektoren: sundhedstjenestemiljøer, herunder hospitaler og private klinikker

— Vandforsyning: væsentlige vand- og kloakinstallationer

— Digitale tjenester og telekommunikationstjenester, hvor der er et nationalt behov for fortsat drift

— Sikkerhed:

  — Beredskabstjenester af national/regional betydning

  — Civilbeskyttelsesfaciliteter

  — Militærområder, navnlig de, der yder civilbeskyttelsesstøtte

  — Offentlige eller private fængsler

— Administrationsfaciliteter, hvor der er et nationalt behov for fortsat drift

— Finansielle tjenesteydelser, hvor der er behov for fortsat drift på nationalt plan eller EU-plan

— Steder med industrielle processer, der ikke kan opretholdes ved nødforsyning, og hvor afbrydelse kan forårsage betydelige sikkerhedsmæssige problemer.

For de lande, som fastlægger, hvilke elektricitetsbrugere der i henhold til national ret har ret til at modtage særlig beskyttelse mod afbrydelser, bør listen opdateres med det anslåede forbrug for hvert af elementerne.

Det anbefales at sikre, at de elektricitetsbrugere, der har ret til særlig beskyttelse mod afbrydelser, også har solide driftskontinuitetsordninger for at opretholde en tilstrækkelig forsyning i tilfælde af en elkrise, i stedet for kun at forlade sig på ordningerne i risikoberedskabsplanerne.

Alle elektricitetsbrugere, der har ret til særlig beskyttelse mod afbrydelser, bør også reducere deres belastning mest muligt i tilfælde af en elkrise. Hvis situationen forværres, og risikoen for forsyningsknaphed til disse elektricitetsbrugere er umiddelbart forestående, bør det prioriteres at forhindre tab af menneskeliv og minimere risikoen for katastrofer, der kan medføre tab af menneskeliv eller alvorlig skade.

2.1.4. *Bistandsydelsens start og afslutning*

I henhold til forordningens artikel 15, stk. 3, skal medlemsstaterne aftale en udløsende faktor for eventuel bistand og indstilling af bistand. Dette skal gøres i overensstemmelse med de nødvendige tekniske, retlige og finansielle ordninger.

I forordningens artikel 2, stk. 9, defineres en »elkrise« som en eksisterende eller nært forestående situation, hvor der er en betydelig elektricitetsmangel, som fastslået af medlemsstaterne og beskrevet i deres risikoberedskabsplaner, eller hvor det er umuligt at forsyne kunderne med elektricitet. Efter den berørte medlemsstats kompetente myndigheds erklæring af en elkrise bør alle de aftalte foranstaltninger gennemføres i videst muligt omfang.

Den udløsende faktor for at anmode om bistand bør defineres i forhold til en eksisterende eller nært forestående situation, når ikkemarkedsbaserede foranstaltninger forventes at være nødvendige for at undgå eller minimere elkrisens virkninger.

Navnlig når kategorier af elektricitetskunder, der har ret til at modtage særlig beskyttelse mod afbrydelser, er defineret i national ret, bør den udløsende faktor for at anmode om bistand defineres i forhold til en eksisterende eller nært forestående situation, hvor en medlemsstat ikke kan sikre beskyttelse mod afbrydelser for de kategorier af elektricitetsbrugere, der er anført med hensyn til offentlig og personlig sikkerhed, til trods for alle nationale markeds- og ikkemarkedsbaserede foranstaltninger. For medlemsstater, der ikke definerer, hvilke kategorier af elektricitetsbrugere, der i henhold til national ret er berettiget til særlig beskyttelse mod afbrydelser, bør den udløsende faktor for at anmode om bistand defineres i forhold til en eksisterende eller nært forestående situation, hvor en medlemsstat ikke kan levere den mængde elektricitet, der er nødvendig for at beskytte dens offentlige og den personlige sikkerhed.

For hvert risikoscenarie, der er identificeret i risikoberedskabsplanen, bør medlemsstaterne angive den udløsende hændelse. Dette kan være en operationel eller en ikkeoperationel hændelse. Operationelle hændelser kan være manglende mulighed for styring, manglende balance mellem produktion og efterspørgsel, mangel på reserver eller manglende evne til at levere elektricitet på grund af fysisk skade på dele af systemerne. Ikkeoperationelle hændelser kan f.eks. være eksterne sikkerhedstrusler.

Risikoen for misbrug af bistandsmekanismen ved uberettiget anmodning om bistand er meget lille på grund af de strenge betingelser, der skal opfyldes, før bistandsmekanismen udløses.

Med forbehold af hvad medlemsstaterne aftaler i de respektive regionale eller bilaterale aftaler, bør forpligtelsen til at yde bistand ophøre med at gælde, når:

— den medlemsstat, der har anmodet om bistand, underretter den eller de medlemsstater, der yder bistand, om, at den på ny er i stand til at levere elektricitet til de af sine elektricitetsbrugere, der har ret til at modtage særlig beskyttelse mod afbrydelser, eller til at sikre forsyningen af den elektricitet, der er nødvendig for at beskytte den offentlige og den personlige sikkerhed,

— den medlemsstat, der yder bistand, ikke længere kan forsyne sine egne elektricitetsbrugere, navnlig brugere, der har ret til særlig beskyttelse mod afbrydelser, eller ikke længere kan sikre forsyningen af den elektricitet, der er nødvendig for at beskytte den offentlige og den personlige sikkerhed på grund af en forringelse af dens eget system.

Det er også muligt, at den medlemsstat, der oprindeligt anmodede om bistand, på trods af en igangværende akut elkrise beslutter at anmode om indstilling af bistanden, f.eks. fordi den ikke har råd til at betale.

2.1.5. *Roller og ansvarsområder*

Medlemsstaterne bør bære det endelige ansvar for bistandsmekanismens gennemførelse. Dette omfatter navnlig beslutningen om at anmode om bistand samt den overordnede overvågning af, hvordan enheder, der er ansvarlige for bestemte opgaver, gennemfører mekanismen. Forordningen kræver ikke, at der oprettes nye, særlige enheder. Medlemsstaterne rådes til hovedsagelig at tildele eksisterende enheder eller, under særlige omstændigheder, nye enheder ansvar under hensyntagen til deres organisationsstruktur og erfaring med krisestyring og nødberedskab. For at reducere omkostningerne, og især for at undgå faste omkostninger, bør medlemsstaterne så vidt muligt bygge på allerede eksisterende mekanismer. Det ledende princip i denne henseende bør være at yde bistand på en effektiv og virkningsfuld måde.

De kompetente myndigheder i henhold til forordningen er ansvarlige for etablering af en ramme, som klart tildeler opgaver og ansvar til de respektive aktører som f.eks. den nationale krisekoordinator, koordinatoren eller et hold bestående af de relevante nationale elkriseforvaltere, transmissionssystemoperatører, den nationale regulerende myndighed og elselskaber. De kompetente myndigheder er også bedst placeret til at forberede de bilaterale ordninger med de kompetente myndigheder i de andre medlemsstater. Disse aftaler vil senere kunne udgøre retsgrundlaget for bistanden, herunder betaling af kompensation og finansiel afregning, efter der er ydet bistand. Medlemsstaterne og deres kompetente myndigheder er også bedst placeret til at være ansvarlige for at fremsætte eller modtage anmodninger om bistand, koordinere foranstaltninger og meddele, når en anmodning om bistand suspenderes. Det finansielle ansvar i forbindelse med kompensationen bør i sidste ende også ligge hos medlemsstaten for at sikre tilstrækkelig sikkerhed for, at der hurtigt kan udbetales en rimelig kompensation.

Med forbehold for tekniske og retlige begrænsninger i hver enkelt medlemsstat, er de nationale regulerende myndigheder bedst placeret til at lede, eller i det mindste være involveret i, beregningen af kompensationsomkostningerne. Transmissionssystemoperatørerne bør være ansvarlige for fordelingen af de nødvendige elmængder og gøre dette på en omkostningseffektiv måde.

Transmissionssystemoperatørerne, med støtte fra de regionale koordinationscentre og de regionale sikkerhedskoordinatorer (indtil de regionale koordinationscentre oprettes), er bedst placeret til at tage ansvar for koordinering af alle tekniske aspekter og gennemføre alle nødvendige operationelle foranstaltninger, når der ydes bistand. Den respektive enhed i den bistandsydende medlemsstat kan også være den enhed, som er ansvarlig for at modtage krav om betaling for elektricitet og yderligere omkostninger, samt verificere og kanalisere dem til enheden i den bistandsmodtagende medlemsstat. I denne sammenhæng vil en kvikskranketilgang være nyttig. Medlemsstaterne rådes til at udpege og indgå aftale om, hvilken enhed der er ansvarlig for modtagelse og kanalisering af krav om kompensation for indskrænkning af forsyningen.

Ved at fastsætte bestemmelser om mægling i de regionale og bilaterale ordninger mellem medlemsstaterne kan man forsikre begge parter om, at kompensationsomkostningerne vil blive beregnet og betalt. Mægleren vil kunne bidrage til at løse eventuelle uoverensstemmelser vedrørende størrelsen af den kompensation, der skal betales.

2.1.6. *De regionale og bilaterale ordningers retlige form*

Der foreligger ingen udtrykkelige krav med hensyn til de regionale og bilaterale ordningers form. Medlemsstaterne kan frit vælge en retlig form, som fastsætter indbyrdes rettigheder og forpligtelser i forbindelse med brug af bistandsmekanismen. Retten til at anmode om bistand og forpligtelsen til at yde bistand er fastsat i forordningens artikel 14 og 15. De regionale og bilaterale ordninger skal fastlægge, hvordan disse rettigheder og forpligtelser, som er fastsat i EU-retten, skal udøves. Ordningerne bør være operationelle og ikke have politisk karakter. Afhængigt af kravene i de enkelte medlemsstaters nationale lovgivning kan det med henblik på gennemførelsen være tilstrækkeligt, at de relevante myndigheder indgår en bindende administrativ aftale. Dette kan omfatte bestemmelser i eksisterende regionale eller bilaterale traktater, kontraktlige aftaler mellem transmissionssystemoperatører eller særlige licensbetingelser for elselskaber, forudsat at de overvåges af de relevante kompetente myndigheder. På den anden side vil et ikkebindende retligt instrument som et aftalememorandum ikke være tilstrækkeligt, da det ikke skaber retlige forpligtelser for de deltagende parter. Ordninger i form af et aftalememorandum ville derfor være i strid med kravene i artikel 15 om, at der skal etableres et retligt bindende system for bistand, og vil kunne fortolkes som utilstrækkelig gennemførelse af artikel 15 ([6]).

([6]) Ordninger i form af et aftalememorandum bør suppleres med nationale bindende foranstaltninger, der sikrer, at bestemmelserne i aftalememorandummet finder anvendelse.

2.1.7. *Bistand før indgåelse af regionale og bilaterale aftaler*

I tilfælde af en elkrise, hvor medlemsstaterne endnu ikke er nået til enighed om koordinerede foranstaltninger og tekniske, retlige og finansielle ordninger, bør medlemsstaterne i henhold til forordningens artikel 15 aftale ad hoc-foranstaltninger og -ordninger, herunder for så vidt angår rimelig kompensation. Hvis en medlemsstat anmoder om bistand, før sådanne aftaler er indgået, bør den påtage sig at betale en rimelig kompensation, inden den modtager bistand.

2.1.8. *Behandling af fortrolige oplysninger*

Procedurer, der involverer medlemsstater eller deres myndigheder som omhandlet i forordningen, skal gennemføres af medlemsstaterne i overensstemmelse med de gældende regler, herunder nationale regler for behandling af fortrolige oplysninger og processer. Hvis gennemførelsen af disse regler resulterer i, at oplysninger ikke videregives, bl.a. som en del af risikoberedskabsplaner, kan medlemsstaten eller myndigheden give et ikkefortroligt sammendrag deraf, og er efter anmodning forpligtet hertil.

Kommissionen, ACER, Elektricitetskoordinationsgruppen, ENTSO for elektricitet, medlemsstaterne, de kompetente myndigheder, de regulerende myndigheder og andre relevante organer, enheder eller personer, der modtager fortrolige oplysninger i henhold til forordningen, sikrer følsomme oplysningers fortrolighed.

2.2. **Tekniske ordninger**

Formålet med de tekniske ordninger er at beskrive alle de nødvendige tekniske bestemmelser og betingelser, der skal til for, at bistandsmekanismen kan fungere i praksis. Dette vil kræve en obligatorisk forudgående udveksling af oplysninger om den tekniske kapacitet og begrænsninger i den pågældende elinfrastruktur samt om den teoretiske maksimale elmængde, der er relevant for bistand, sammen med sikkerhed for, at der ikke findes unødige tekniske begrænsninger, som vil gøre bistand vanskelig. Hvis der er tekniske eller andre begrænsninger, tilskyndes medlemsstaterne til at finde frem til og aftale gensidigt acceptable løsninger, der skal anvendes for at sikre den nødvendige overførselskapacitet, hvis bistandsmekanismen udløses.

Afhængig af de tekniske begrænsninger inden for hver enkelt medlemsstat kan transmissionssystemoperatørerne, med støtte fra det regionale koordinationscenter, på grund af deres kendskab til elsystemerne og deres eksisterende grænseoverskridende samarbejdsordninger i nødstilfælde være bedst placeret til at påtage sig ansvaret for koordinering af alle tekniske aspekter og gennemførelse af alle nødvendige operationelle foranstaltninger, når solidaritet tages i anvendelse ([7]). De eksisterende samarbejdsstrukturer, aftaler og erfaringer bør tages i betragtning eller endda tjene som basis for bistanden. Under alle omstændigheder skal en klar, overordnet ramme identificeres (hvis den allerede er på plads) eller etableres, herunder de tekniske betingelser, således at der skabes retssikkerhed for det nødvendige samarbejde. De tekniske oplysninger kan opdateres som nødvendigt i planerne.

2.2.1. *Tekniske løsninger og koordinering (artikel 15, stk. 2)*

Der kan etableres tekniske løsninger og ordninger for de forskellige dele af infrastrukturen i en given medlemsstat. Dette vil give et klart billede af den tilgængelige assistance, de involverede tekniske begrænsninger og en bedre vurdering af de omkostninger, der er forbundet med gennemførelsen af de enkelte foranstaltninger (hvis relevant). Da potentielle krisesituationer kan være meget forskellige, er det vigtigt, at medlemsstaterne kan trække på en bred vifte af muligheder og værktøjer. En vejledende og ikkeudtømmende liste over tekniske løsninger kan beskrives i de tekniske ordninger, således at begge parter er bekendt med de skridt, der kan tages til bistandsformål, før og under en nødsituation. Simuleringer af solidaritetsforanstaltninger kan være gavnlige for afprøvning af beredskabsniveauerne i sådanne situationer.

Retningslinjerne for systemdrift ([8]) og netreglen for nødsituationer og systemgenoprettelse ([9]) udgør et detaljeret regelsæt for, hvorledes transmissionssystemoperatørerne og andre relevante aktører bør agere og samarbejde for at sikre systemets sikkerhed. De harmoniserer også transmissionssystemoperatørernes tekniske standarder og nødprotokoller inden for hvert synkront område. Disse tekniske forskrifter har til formål at sikre, at de fleste elhændelser håndteres effektivt på driftsniveau. For at håndtere elkriser, der kan have et større omfang og en større indvirkning, hvor markeds- og systemdriftreglerne ikke længere er tilstrækkelige, bør medlemsstaterne nå

([7]) F.eks.: Mutual Emergency Assistance Service (MEAS), TSO-TSO-kontrakter.

([8]) Kommissionens forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer (EUT L 220 af 25.8.2017, s. 1).

([9]) Kommissionens forordning (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse (EUT L 312 af 28.11.2017, s. 54).

til enighed om specifikke foranstaltninger, der går ud over transmissionssystemoperatørernes ansvar for at forebygge, forberede sig på og styre sådanne situationer. Selv under disse krisesituationer bør reglerne for det indre marked, og reglerne for systemdrift i retningslinjerne for systemdrift og netreglen for nødsituationer og systemgenoprettelse (som omhandler transaktionsbegrænsninger, begrænsning af leveringen af overførselskapacitet til kapacitetsfordeling eller begrænsning af indgivelse af planer) overholdes.

Netreglen for nødsituationer og systemgenoprettelse fastlægger kravene til transmissionssystemoperatørers håndtering af nød-, blackout- og genoprettelsestilstand og koordinering af systemdriften i Unionen i sådanne tilstande, herunder proceduren for suspendering af markedsaktiviteter, systemforsvarsplanen og systemgenoprettelsesplanen. Systemforsvarsplanen er en samling af de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der skal træffes for at hindre udbredelsen eller forværringen af en forstyrrelse i transmissionssystemet for at undgå udbredt forstyrrelse og blackout-tilstanden.

Tekniske løsninger og ordninger bør fuldt ud udnytte de muligheder, som regionalt samarbejde giver. Disse ordninger bør derfor omfatte de aftalte tekniske skridt, der er nødvendige for at forebygge krisen, og de aftalte tekniske skridt, der er nødvendige for at afbøde konsekvenserne heraf og undgå en eskalering, når krisen har fundet sted.

Nogle af de tekniske løsninger er forebyggende, hvilket vil sige, at de gennemføres i god tid for at minimere risikoen for fremtidige kriser (f.eks. udvikling af omfordelingsprodukter til ekstreme begivenheder om vinteren eller ændring af varigheden af en planlagt afbrydelse). Andre bruges umiddelbart før hændelsen, dvs. når der er tegn på, at krisen kunne ske (i forberedelsesfasen). Endelig anvendes andre under afbrydelsen for at begrænse eller afkorte virkningerne af krisen.

For hver teknisk løsning anbefales det, at risikoberedskabsplanerne indeholder oplysninger om dens kapacitet (GWh/uge), om den allerede er verificeret i praksis, starttidspunktet fra beslutning til gennemførelse, den potentielle varighed, den ansvarlige enhed for hver måling, afhængighed af andre foranstaltninger, bivirkninger og andre bemærkninger. For ikkemarkedsbaserede løsninger bør det i overensstemmelse med artikel 11, stk. 1, litra g), angives, hvordan de opfylder kravene i artikel 16.

Når det er blevet erklæret, at krisen er eksisterende eller nært forestående, vil det være nødvendigt med koordinering på tværs af alle relevante transmissionssystemoperatører, udpegede elektricitetsmarkedsoperatører, nationale beredskabskoordinatorer, kompetente myndigheder og enheder, der er involveret i levering af elektriciteten. De bør inddrages tidligt i drøftelserne om bistandsbestemmelser og eventuelt få til opgave at samarbejde om gennemførelsen af bistandsordningerne.

I ekstraordinære tilfælde, hvor overførselskapacitet er blevet udbudt til markedet, men ikke er blevet udnyttet, bør transmissionssystemoperatørerne have ret til at udnytte denne kapacitet.

2.2.2. *Tekniske oplysninger i forbindelse med tidlig varsling og erklæring af en elkrise (artikel 14) og metode til estimering i henhold til artikel 15, stk. 3, (som bør revurderes på grundlag af den tekniske formåen til at levere, når der er behov for bistand under krisen)*

Af hensyn til gennemsigtigheden og som grundlag for drøftelserne om den nødvendige bistand bør medlemsstaterne underrette de øvrige medlemsstater inden for rammerne af deres regionale aftaler og eventuelle andre bilaterale aftaler (dvs. potentielle udbydere af bistand) om de teoretiske maksimale elektricitetsmængder, de kan anmode om, status og begrænsning af overførselskapacitet, den eventuelle periode, hvor bistand er nødvendig, og den udløsende faktor for bistanden. Ikke desto mindre vil de nøjagtige elmængder, der er behov for, der ansøges om, og der er til rådighed, først være kendt, når bistanden udløses. Ved beregningen af disse teoretiske maksimale elmængder bør der som minimum tages hensyn til følgende elementer:

— angivelse af det forventede underskud med hensyn til energi og effekt og den forventede varighed af dette underskud på grund af manglende adgang til produktionskapacitet og/eller overførselskapacitet

— angivelse af den usikkerhed, der gør sig gældende for det forventede underskud, og som er en funktion af den begrænsede forudsigelighed i den variable vedvarende produktion, den begrænsede forudsigelighed af den faktiske efterspørgsel samt muligheden for uforudsete udfald i produktionsaktiver

— særlige karakteristika ved medlemsstatens system: sammenkoblingernes tilstand, hvis det er relevant (i tilfælde af udfald), niveauet i vandreservoirer og den forventede udvikling, lagringskapacitet, muligheder for reaktion på efterspørgselssiden, mulighed for brændstofmangel osv.

— andre kritiske operationelle egenskaber end dem, der kan påvirkes som følge af krisen (f.eks. kan gasmangel påvirke et bestemt områdes frekvenskontrolkapacitet eller reducere de disponible frekvenskontrolreserver og automatiske frekvensgenoprettelsesreserver).

Et godt udgangspunkt for analysen af den potentielle mængde elektricitet kan være de seneste sæsonbestemte og kortsigtede tilstrækkelighedsvurderinger. De tidligere oplysninger bør opdateres, når der foreligger nye oplysninger, og når krisen rent faktisk finder sted, for at revurdere kravene og systemets tilstand.

2.2.3. *Nettenes driftssikkerhed*

Risikoscenarier kan omfatte mere ekstreme hændelser, andre ekstraordinære udfald og out-of-range-udfald, der ikke er med på listen over udfald ([10]), eller overskridelser af de driftsmæssige sikkerhedsgrænser, der skal tages i betragtning. Der bør foretages en særlig vurdering for at fastslå de potentielle ikkesikkerhedsmæssige situationer og de mulige foranstaltninger, der kan træffes for at håndtere dem.

Ordningerne kan omfatte en beskrivelse af de tekniske muligheder og begrænsninger for de enkelte elnet, som skal opretholdes, for at elsystemet fungerer sikkert og pålideligt. Dette er vigtig information for både ydende og modtagende medlemsstater.

2.2.4. *Overholdelse af markedsreglerne*

I henhold til forordningens artikel 16 skal foranstaltninger, der træffes for at forebygge eller afbøde elkriser, overholde reglerne for det indre elmarked og systemdriften. Navnlig bør markederne forblive aktive, og markedsbaserede foranstaltninger skal anvendes så vidt muligt, dvs. at priserne bør følge udbuds- og efterspørgselsforholdene, og adgangen til grænseoverskridende samkøringslinjer bør holdes åben under standardbetingelser. Høje priser (i timer med knaphed) bør ses som normalt i driften af elmarkederne, da de er et vigtigt redskab til at aktivere yderligere elektricitet og opfylde efterspørgslen på både kort og lang sigt.

På samme måde skal retningslinjerne for systemdrift følges for normal tilstand og alarmtilstand i systemet, mens netreglen for nødsituationer og systemgenoprettelse skal følges i tilfælde af nød-, blackout- og genoprettelsestilstand.

2.2.5. *Aktivering af ikkemarkedsbaserede foranstaltninger*

I henhold til forordningens artikel 16 kan ikkemarkedsbaserede foranstaltninger kun aktiveres i en elkrise:

— som en sidste udvej, hvis alle markedets muligheder er udtømt, eller

— hvor det er åbenbart, at markedsbaserede foranstaltninger alene ikke er tilstrækkeligt til at forhindre en yderligere forringelse af elforsyningssituationen.

Derudover må ikkemarkedsbaserede foranstaltninger ikke unødigt fordreje konkurrencen og et velfungerende indre elmarked. De skal være nødvendige, forholdsmæssige, ikkediskriminerende og midlertidige. Ikkemarkedsbaserede foranstaltninger, der udgør en begrænsning af elektricitetsstrømme mellem medlemsstater, må ikke være mere vidtgående end de foranstaltninger, der er anført i punkt 2.2.5.1, og må kun iværksættes i henhold til de regler, der er omhandlet i dette punkt.

Ikkemarkedsbaserede foranstaltninger bør aktiveres så sent som muligt under hensyntagen til de nyeste oplysninger om situationen i elsystemet (systemstatus og prognoser). Desuden bør der afsættes tilstrækkelig tid til kommunikation til medlemsstaterne, transmissionssystemoperatørerne, relevante interessenter og udpegede elektricitetsmarkedsoperatører i regionen og til at træffe de nødvendige foranstaltninger. Ikkemarkedsbaserede foranstaltninger bør vare så kort tid som muligt, og de relevante tidspunkter skal fastsættes på forhånd.

2.2.5.1. Ikkemarkedsbaserede foranstaltninger, der udgør en begrænsning af elektricitetsstrømmene mellem medlemsstaterne

Transaktionsindskrænkninger kan gennemføres i følgende tilfælde:

a) indskrænkning af allerede tildelt overførselskapacitet (jf. artikel 51 i Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling ([11]) og artikel 72 i Kommissionens forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger ([12]))

([10]) Listerne over udfald fastsættes i henhold til artikel 33 i forordning (EU) 2017/1485 (EUT L 220 af 25.8.2017, s. 1).
([11]) EUT L 259 af 27.9.2016, s. 42.
([12]) EUT L 197 af 25.7.2015, s. 24.

b) begrænsning af levering af overførselskapacitet til kapacitetsfordeling (som omhandlet i artikel 16, stk. 3, i forordning (EU) 2019/943 og i artikel 35, stk. 2, litra a), i Kommissionens forordning (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse ([13]))

c) begrænsning af planerne efter resultatet af day-ahead- eller intraday-markederne (jf. artikel 111, stk. 1 og 2, i Kommissionens forordning (EU) 2017/1485 ([14])).

Nedenstående underafsnit beskriver de eksisterende regler, der gælder for hvert enkelt tilfælde.

a) Indskrænkning af allerede tildelt overførselskapacitet (jf. forordning (EU) 2016/1719 og forordning (EU) 2015/1222)

I artikel 51 i forordning (EU) 2016/1719 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling fastslås det, at alle transmissionssystemoperatører skal udarbejde harmoniserede tildelingsregler for langsigtede transmissionsrettigheder. Reglerne om indskrænkning af den langsigtede overførselskapacitet er fastsat i afsnit 9 i de harmoniserede tildelingsregler ([15]).

Det fremgår af artikel 72, stk. 1, i forordning (EU) 2015/1222 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger, at det kun er muligt at indskrænke den tildelte overførselskapacitet i tilfælde af force majeure eller nødstilfælde, hvor transmissionssystemoperatøren skal reagere hurtigt, og belastningsomfordeling og modkøb ikke er muligt. Indskrænkninger skal under alle omstændigheder koordineres, når alle direkte berørte transmissionssystemoperatører er blevet kontaktet herom. I artikel 72, stk. 3, fastsættes det, hvordan der skal kompenseres for dette.

b) Begrænsning af levering af overførselskapacitet til kapacitetsfordeling (jf. forordning (EU) 2019/943 og forordning (EU) 2017/2196)

Begrænsningen af levering af overførselskapacitet til kapacitetsfordeling er kun mulig, hvis det forventes, at transmissionssystemet ikke vil blive genoprettet i normal tilstand eller alarmtilstand.

c) Begrænsning af indgivelse af planer (jf. forordning (EU) 2017/1485)

Der bør snarest muligt gives meddelelse om begrænsning af planer på grund af lokale problemer i det fysiske net eller i IKT-systemer (værktøjer og kommunikationsmidler). I tilfælde af IKT-problemer bør der indføres alternative kommunikations- eller backupprocedurer for at begrænse IKT-problemets omfang. I tilfælde af et problem i det fysiske netværk, der skaber en begrænsning af planerne, bør risikoberedskabsplanerne på nationalt plan angive proceduren for forvaltning og kompensation.

2.2.5.2. Suspendering af markedsaktiviteter

Artikel 35, stk. 1, i forordning (EU) 2017/2196 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse definerer de tilfælde, hvor markedsaktiviteter kan suspenderes.

Artikel 35, stk. 2, indeholder en liste over de markedsaktiviteter, som transmissionssystemoperatøren kan suspendere midlertidigt. Transmissionssystemoperatørerne i en region skal nå til enighed om beslutningen om at suspendere hver enkelt af aktiviteterne og begrundelsen herfor.

Ingen regionalt eller bilateralt vedtagne kriseforanstaltninger eller nationale ikkemarkedsbaserede foranstaltninger bør føre til suspendering af markedsaktiviteter af andre grunde end dem, der er anført i artikel 35, stk. 1, i forordning (EU) 2017/2196 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse.

2.3. **Finansielle ordninger**

([13]) EUT L 312 af 28.11.2017, s. 54.
([14]) EUT L 220 af 25.8.2017, s. 1.
([15]) Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheders afgørelse nr. 03/2017 af 2. oktober 2017 om elektricitetstransmissionssystemoperatørernes forslag til harmoniserede tildelingsregler for langsigtede transmissionsrettigheder.

Finansielle ordninger bør sikre, at elektricitet, der leveres under bistandsmekanismen, betales til en passende pris. Disse ordninger kan omfatte beregning af omkostninger, kompensation for bistand (herunder kompensation for indskrænkning) og betalingsprocedurer, der skal identificeres og etableres mellem de relevante enheder.

De finansielle ordninger bør ikke indføre uhensigtsmæssige incitamenter, som i sig selv kan udløse behovet for bistand. Kompensation for bistand skal kun dække de faktisk afholdte omkostninger; den må ikke blive en kilde til fortjeneste for den leverende enhed. Den medlemsstat, der modtager bistand, bør straks betale den bistandsydende medlemsstat en rimelig pris for den modtagne elektricitet. Sidstnævnte vil derefter bestemme, hvordan disse midler skal håndteres, og hvordan de stemmer overens med eksisterende regler om afregning af ubalancer.

Enhver kompensation, der betales til kunder, hvis forsyning indskrænkes i en nødsituation — hvad enten det skyldes forpligtelsen til at yde grænseoverskridende bistand eller en national nødsituation — skal være den samme som fastsat i national lovgivning.

På baggrund af ovenstående kan medlemsstaterne opretholde den eksisterende nationale mekanisme (for tvungen indskrænkningsrelateret kompensation) i rent nationale nødsituationer (dvs. hvor der ikke fremsættes nogen bistandsanmodning). Dette giver dem frihed til at beslutte, om de ønsker at betale kompensation eller ej til forbrugere med tvungen indskrænket forsyning. Men når en national nødsituation udvikler sig til en situation, som udløser grænseoverskridende bistand, kan det være en mulighed at fordele denne kompensation for bistand, som den anmodende medlemsstat betaler til den bistandsydende medlemsstat blandt alle forbrugergrupper, hvis forsyning er blevet indskrænket, uanset om indskrænkningen fandt sted før eller efter, bistanden blev udløst. Denne mulighed vil følge en ordning, der er udformet i den medlemsstat, der yder bistand, men helst baseret på en tilgang af typen »værdi af mistet forbrug«. Alternativt kan medlemsstaterne også beslutte at betale kompensation for bistand til en centralt forvaltet »bistandsfond«. På den måde forbliver eksisterende nationale kompensationsmekanismer i forbindelse med indskrænkning inden for medlemsstaternes kompetenceområde, og samtidig vil forskellige tilgange i medlemsstaterne ikke føre til forskelsbehandling af forbrugergrupper med indskrænket forsyning i et land, når der ydes grænseoverskridende bistand, og kompensation for bistand er obligatorisk.

De vigtigste elementer i kompensationen for bistand er i) elprisen og ii) de ekstraomkostninger, der opstår i den bistandsydende medlemsstat i forbindelse med at sikre, at elektriciteten kommer over grænsen, baseret på de faktiske omkostninger, som den nationale retlige ramme i den bistandsydende medlemsstat tillader udbetaling af.

Forskellige tilgange til bestemmelse af elprisen kan følges og aftales i ordningerne. Det er imidlertid vigtigt, at det klart fremgår af ordningerne, hvilken tilgang der er aftalt, under hvilke omstændigheder ordningerne vil finde anvendelse, og hvilke eventuelle kendte parametre der vil blive brugt (f.eks. præmien, hvis den sidst kendte handelspris plus præmie er valgt).

2.3.1. *Prisen på elektricitet*

De finansielle ordninger bør henvise til prisen på leveret elektricitet og/eller metoden til fastsættelse af prisen, idet der tages hensyn til indvirkningen på markedsoperationerne. Sidstnævnte betingelse kan forstås som sigtende mod en pris eller en metode, der ikke forvrider markedet eller skaber uhensigtsmæssige incitamenter. Den elpris, der tjener som grundlag for kompensation for bistand, bestemmes (af markedet eller på anden måde) i den bistandsydende medlemsstat.

a) Markedspris

Som vejledende princip bør prisen på elektricitet, der leveres under bistandsmekanismen, ikke være lavere end markedsprisen, da dette ville føre til uhensigtsmæssige incitamenter. Hvis prisen frit kan fastsættes og tillades at følge udbud og efterspørgsel dynamisk, kan den give et signal, selv under en krise.

Hvad angår markedspriser generelt, er en vigtig faktor den grad af markedsintegration, der betragtes som et basisscenarie. Ved fuld gennemførelse af det indre marked for elektricitet, herunder balancemarkeder, vil referenceprisen kunne leveres direkte af de fremtidige platforme, der oprettes med henblik på udveksling af balanceringsenergi i henhold til Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 ([16]) om balancering af elektricitet. Der er kun behov for en metode til beregning af en »referencepris«, når der ikke findes flere tilgængelige bud på balancemarkedet (som kunne tyde på en samtidig krise), eller når særlige markedsforhold (dvs. eksistensen af rent nationale balanceringsprodukter) ikke tillader, at den anmodende medlemsstat aktiverer dem. Endelig gælder det, at hvis der ikke findes flere tilgængelige bud på balancemarkedet (dvs. at der ikke findes flere tilgængelige ressourcer på markedet), er det sidste mulige værktøj belastningsreduktion. I dette tilfælde bør prisen for energien afspejle omkostningerne ved gennemførelsen af en sådan belastningsreduktion (jf. litra b)).

([16]) Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet (EUT L 312 af 28.11.2017, s. 6).

b) Administrativ prisfastsættelse/tvungen indskrænkning af forsyningen

Hvis der ikke foreligger en markedspris, kan andre tilgange til fastsættelse af elprisen være nødvendige, såsom den sidst kendte balancemarkedspris eller intraday-markedsprisen, alt efter hvad der er højest. Alternativt kan prisen på den sidst kendte elhandel eller -måling, med eller uden en præmie, også være en rettesnor. En præmie kan overvejes for at udfylde kløften — hvis der er en sådan — mellem den sidst kendte pris og værdien af det forbrug, som forbrugerne med indskrænket forsyning har mistet ([17]).

En beregning af værdien af mistet forbrug kan bruges til at bestemme prisen for forbrugerne med tvungen indskrænket forsyning i den bistandsydende medlemsstat. Værdien afspejler de fordele, som den specifikke forbrugergruppe har mistet som følge af deres indskrænkede forsyning. Værdien skal beregnes ved hjælp af den metode, der er omhandlet i artikel 11 i forordning (EU) 2019/943.

Normalt vil dette også være afspejlet i indskrænkningsordren i de nationale risikoberedskabsplaner.

Slutteligt kan det måske være interessant, at den nationale regulerende myndighed eller den kompetente myndighed søger at finde frem til en prisfastsættelsesmetode eller brugen af en proxy som f.eks. prisen på call-optioner ([18]).

c) Betalingsvilje

Det kan være rimeligt at bestemme det maksimale beløb, som hver medlemsstat er villig til at betale for elektricitet i en krisesituation. Det maksimale beløb vil sandsynligvis svare til værdien af mistet forbrug for de brugere, der har ret til at modtage særlig beskyttelse mod afbrydelser i en given medlemsstat. Hvis elprisen overstiger denne værdi, er det ikke i medlemsstatens interesse at fremsætte en anmodning om anvendelse af bistandsmekanismen. Disse oplysninger behøver imidlertid ikke nødvendigvis at indgå i ordningerne eller afspejles i planerne.

2.3.2. *Andre omkostningskategorier*

De finansielle ordninger bør dække alle andre omkostninger, herunder relevante og rimelige omkostninger ved foranstaltninger fastlagt på forhånd (jf. forordningens artikel 15, stk. 4), der skal dækkes af rimelig og hurtig kompensation. Yderligere omkostninger bør holdes på et minimum, og der skal lægges vægt på at undgå overlapninger i beregningen, da nogle af de ekstra omkostningselementer allerede er afspejlet i elprisen.

a) Tilhørende transmissionsomkostninger

Kompensationen skal omfatte transmissionsforbundne omkostninger relateret til den kapacitet, der er nødvendig for bistandsmængderne.

b) Erstatning til kunder med tvungen indskrænkning af forsyningen (kompensation for indskrænkning)

Andre omkostninger kan også være omkostninger, der opstår som følge af en forpligtelse til at betale kompensation i den bistandsydende medlemsstat, herunder erstatning til kunder med indskrænket forsyning. Sådanne omkostninger kan indregnes i kompensationen, hvis den nationale lovgivning indeholder en forpligtelse til at betale erstatning til kunder, hvis forsyning er indskrænket, herunder kompensation for økonomisk skade, ud over elprisen. Den relevante metode til beregningen skal medtages i ordningerne. Der kan være indgået aftale om at videregive den kompensation, der faktisk er ydet, til de enheder, der anvender bistanden i den medlemsstat, der modtager bistand.

Omkostningerne ved at betale erstatning til kunder med indskrænket forsyning kan dog kun dækkes af kompensation, hvis det ikke afspejles i den elpris, som den anmodende medlemsstat skal betale. Den anmodende medlemsstat bør ikke skulle betale kompensation for de samme omkostninger to gange.

([17]) Der er tilfælde, hvor præmien dækker »forsikringsværdien« af den frigjorte elektricitet.

([18]) Call-optioner giver køberen af call-optionen en ret, men ikke en forpligtelse, til at købe en specifik mængde elektricitet til en bestemt pris i fremtiden. Køberen af optionen betaler en præmie for retten til at udøve optionen. Optioner består af en strikepris, prisperiode, afregningsmetode og præmie. Optioner handles på børser, eller de kan være bilaterale OTC-handler.

c) Udgifter til retssager i den bistandsydende medlemsstat

Andre godtgørelser kan også vedrøre refusion af omkostninger, der følger af retssager, voldgiftssager eller lignende sager og forlig i forbindelse hermed og de forbundne omkostninger ved sådanne sager, der involverer den bistandsydende medlemsstat over for de enheder, der er involveret i ydelsen af en sådan bistand (jf. forordningens artikel 15, stk. 4, litra b)). En sådan kompensation bør dog kun betales mod bevis for afholdte omkostninger.

I tilfælde af retssager, der involverer en medlemsstat og den enhed, der yder bistand, om (utilstrækkelig) kompensation fra den medlemsstat, der modtager bistand, bør der findes garantier, der beskytter den sidstnævnte medlemsstat. Der kan være omstændigheder, hvor den pågældende enhed og den medlemsstat, hvor enheden er etableret, går i retten mod hinanden om en højere elpris eller en større kompensation til enheden og indgår en aftale til skade for den medlemsstat, der anmoder om bistand, men ikke selv er part i retssagen. Sådanne omstændigheder bør undgås.

Ovennævnte situation adskiller sig fra en situation, hvor et selskab i den medlemsstat, der yder bistand, indleder en retssag om elprisen eller kompensation for indskrænkning i forsyningen mod en enhed i den medlemsstat, der modtager bistand. I en sådan situation skal den virksomhed eller enhed, der taber sagen, betale omkostningerne.

2.3.3. *Angivelse af, hvordan en rimelig kompensation beregnes*

Følgende metoder kan overvejes ved beregningen af en rimelig kompensation:

— En enkel sum af alle de elementer, der er beskrevet i afsnittet ovenfor.

— Den tidsmæssige værdi af pengene: Betalingen bør finde sted omgående. Medlemsstaterne kan dog aftale en rentesats, der skal anvendes på kompensationen, når en realistisk periode er gået efter bistandsydelsen, og når det nøjagtige beløb for kompensationen er blevet beregnet og aftalt.

— Aftale mellem medlemsstater, der anvender forskellige valutaer, om hvilken valuta der skal anvendes til beregning og betaling af kompensation, herunder den relevante valutakurs.

2.3.4. *Beregning af kompensationen for alle relevante og rimelige omkostninger samt forpligtelsen til at betale kompensationen*

Det er sandsynligt, at beregningen af den nøjagtige betaling til den medlemsstat, der har ydet bistand, og til enheder i den pågældende medlemsstat, realistisk set først kan finde sted, når den elektricitet, der er anmodet om under bistandsmekanismen, er blevet leveret. Medlemsstaterne kan i deres bilaterale ordninger bestemme fremgangsmåden til beregning af prisen på elektricitet og tillægsudgifter samt fastlægge en realistisk frist for betalingen.

Oplysninger om de faktisk leverede elmængder og andre relevante oplysninger til beregning af kompensationen skal sendes til den eller de relevante kontaktpersoner i de medlemsstater, der er involveret i bistandsindsatsen, således at begge parter kan foretage en endelig beregning af kompensationen. Oplysningerne kan indhentes fra transmissionssystemoperatøren, distributionssystemoperatøren, operatøren af den strategiske reserve, en leverandør eller den udpegede elektricitetsmarkedsoperatør, afhængigt af den anvendte foranstaltning. Beregningen af kompensationen kan uddelegeres til en anden, foruddefineret enhed.

2.3.5. *Betalingsordninger*

Som vejledende princip bør eksisterende procedurer for indenlandske betalinger og kompensation (eller balanceringstransaktioner) i en medlemsstat samt eksisterende roller og ansvar i denne henseende opretholdes og i videst muligt omfang anvendes ved kompensationsbetalinger for bistand mellem medlemsstaterne. Ordningerne mellem medlemsstaterne bør fokusere på, hvordan man forbinder eller etablerer en grænseflade mellem disse eksisterende nationale rammer. Bistandens art kan kræve, at medlemsstaten eller den kompetente myndighed bliver grænsefladen med det endelige økonomiske ansvar.

2.3.6. *Roller og ansvarsområder — hvem betaler hvem, eller hvem arrangerer betalingerne*

Når frivillige foranstaltninger på efterspørgselssiden stadig er mulige i den bistandsydende medlemsstat, skal adgang til den relevante platform og overførselskapaciteten opretholdes. Det bør være muligt for en køber over grænsen at foretage betalinger for elektriciteten på samme måde som en lokal køber, afhængigt af hvad der er defineret i retningslinjerne for balancering af elektricitet.

Når der indføres indskrænkninger, kan enhver eksisterende retlig ramme, betalingsproces eller myndighed, der er ansvarlig for forvaltningen af betalingerne i den medlemsstat, der yder bistand, anvendes eller tilpasses som nødvendigt for kompensationsbetalinger fra et naboland.

Dem, der i sidste ende nyder godt af bistand, er forsyningskunderne. I tilfælde af indskrænkning bør elleverandøren, der forsyner de ikkebeskyttede kunder, hvis forsyning er indskrænket, være sikker på fortsat at modtage betalinger under hensyntagen til bistandsmængderne. Disse bør afregnes i henhold til kompensationsordningen i medlemsstaten. De potentielle roller og ansvarsområder kan fordeles som beskrevet i punkt 1.5.

2.3.7. *Beskrivelse af betalingsprocessen og dens trin*

Afhængigt af de eksisterende rammer, og hvordan grænsefladen mellem disse rammer er vedtaget af medlemsstaterne, skal de aftalte procedurer indgå i ordningerne.

Idet det antages, at de berørte medlemsstater er involveret i de finansielle aspekter — navnlig i overvågning, kontrol og kanalisering af betalingskrav, efter at der er ydet bistand — beregner den relevante enhed i den medlemsstat, der yder bistand, størrelsen af kompensationen baseret på mængden af leveret elektricitet, de aftalte omkostningselementer og den aftalte beregningsmetode og indgiver sin anmodning om betaling til den relevante enhed i den anmodende medlemsstat. Den anmodende medlemsstat bekræfter derefter mængden, der rent faktisk er leveret, kontrollerer beregningen, og betaler beløbet inden for den aftalte frist, hvis den ikke har nogen indvendinger. Finansielle processer i medlemsstaterne — som fordeling af kompensation eller betaling af kompensation for bistand — følger nationale regler (f.eks. kan de anvendes direkte på den udbydende enhed eller enheden, hvis forsyning er blevet indskrænket eller socialiseret, fordelt mellem alle kunder).

Fristerne for kompensationsberegningen for bistand, kontrol og betaling skal indgå i ordningen. Det samme gælder for gældende lov og tvistbilæggelsesmuligheder i tilfælde af tvister som følge af anvendelse af bistandsmekanismen.

3. KONKLUSION

Takket være forordningen om risikoberedskab er det politiske ønske om bistand mellem medlemsstaterne for første gang blevet en realitet. Endvidere hæver forordningen bistand fra dens status som et nationalt anvendt koncept til en EU-dækkende beskyttelse af den offentlige og den personlige sikkerhed. For at beskytte den offentlige og den personlige sikkerhed indfører den vidtgående rettigheder og forpligtelser, der giver elkunder, som har ret til særlig beskyttelse mod afbrydelser, vished og sikkerhed for en elforsyning uden afbrydelser. Retningslinjerne i dette dokument giver en bred vifte af muligheder for at sikre, at bistandsmekanismen fungerer i praksis, mens medlemsstaterne frit kan vælge de løsninger, der passer bedst til dem.